

[Socialministeren]

fast, er efter min opfattelse en af de væsentligste forudsætninger for, at der rundt omkring i kommunerne ydes og kan ydes et godt og samvittighedsfuldt arbejde til gavn for vore ældre medborgere.

De muligheder, kommunerne har for at yde hjælp til de ældre, deler sig i to hovedgrupper. Den ene omfatter foranstaltninger, der i første række tager sigte på at give ældre bedre mulighed for at blive i deres eget hjem. Den anden gruppe omfatter de foranstaltninger, der retter sig imod de ældre, hvis helbredstilstand bevirker, at de trods bistand af forskellig art ikke kan klare sig i deres hjem. I disse tilfælde er den hjælp, det offentlige kan tilbyde, et institutionsophold.

Ofte kan man af den debat, der føres på dette område, få det indtryk, at det er plejehjemsophold, der er det væsentlige og centrale i det offentlige omsorgsarbejde. Dette er imidlertid ikke tilfældet. Plejehjemstilværelsen er ikke den normale tilværelse for nogen aldersgruppe. Selv for den allerældste aldersgruppe viser det sig, at kun ca. $\frac{1}{3}$ af de 85-årige og derover har behov for ophold på plejehjem.

Det vil føre for vidt her fra talerstolen at foretage en detaljeret gennemgang af de forskellige former for omsorgsforanstaltninger og for stigningstakten i deres udbredelse. Jeg skal derfor tillade mig at henvise til en skriftlig redegørelse, som jeg umiddelbart før dette møde har ladet omdele i tinget, og i øvrigt indskrænke mig til nogle sammenfattende bemærkninger.

Den vigtigste plejehjemsforebyggende foranstaltning er nok hjemmehjælpen, der nu skal ydes af medarbejdere, der har gennemgået en obligatorisk uddannelse. De øvrige tilbud til ældre og svagelige i eget hjem er hjælp til ændringer af boligen, så den bliver nemmere at færdes i, tildeling af forskellige hjælpemidler, herunder telefoner, og særlige indretninger og medhjælp i kollektivboliger. Hertil kommer en række udgående serviceordninger såsom regelmæssige besøg hos ældre, der har vanskeligt ved at færdes uden for hjemmet, udbringning af mad og ordninger for tøjvask.

Sigtet med disse omsorgsforanstaltninger er ikke blot at afhjælpe praktiske problemer i forbindelse med fysisk svækkelse. Indsatsen retter sig også imod at afbøde den følelse af isolation og ensomhed, der kan være en føl-

ge af pensionisttilværelsen. Derfor kan der efter bistandsloven ydes støtte til omsorgsarbejde af aktiverende art, studiekredse, klubarbejde, beskæftigelse ved f. eks. håndværksprægede opgaver eller håndarbejde.

Også nogle af de institutioner, der drives efter bistandsloven, er bestemt for ældre, der bor i deres eget hjem. Det gælder de dagcentre, der er indrettet for at danne rammer om omsorgsarbejde, der bedst kan foregå på en institution, f. eks. fodpleje, ergoterapi og motionsgymnastik. Det gælder også daghjemmene, hvor ældre med betydeligt plejebehov kan blive plejet i dagtimerne, mens deres pårørende er på arbejde, hvorefter de kan vende tilbage til hjemmet og familien om aftenen og om natten.

I forbindelse med min omtale af indsatsen for at give ældre et kontaktskabende og stimulerende tilbud har jeg lyst til at komme med nogle mere generelle bemærkninger om denne problemstilling, som jo desværre er almindelig for så mange ældre, ikke blot dem, der opholder sig i eget hjem, men også ældre, der på grund af deres helbredstilstand har behov for at bo på institution.

Det er min opfattelse, at der fra det offentliges side gøres en stor indsats, der både er god og nyttig, og som absolut ikke kan undværes, men på den anden side – det er nok noget meget væsentligt – er det vanskeligt for det offentlige alene at løse den opgave, der går ud på at give ældre mennesker et meningsfuldt og aktivt liv. Her får spørgsmålet om samfundets almindelige holdning over for ældre en ganske særlig betydning. Der er meget, der tyder på, at problemstillingen er så central, så vigtig, at der er behov for en bred debat om dette problem, gerne på en sådan måde, at den åbner for en større forståelse for de ældres særlige problemer. Debatten skulle også gerne få det resultat, at vi alle i højere grad føler os forpligtet til også personligt at yde en indsats over for de ældre, således at flest muligt får deres behov for medmenneskelig kontakt opfyldt.

Det er min faste overbevisning, at disse problemer ikke kan løses alene ved en offentlig indsats, selv om den er væsentlig. Det offentliges tilbud vil i mange tilfælde kun blive en mager erstatning for kontakten til familien, til venner og til bekendte.

Med bistandslovens ikrafttræden fik de sociale myndigheder rådighed over et nyt led